

Sir R. K. Porteri onagri descriptio, quem ipse venatus est, lectori adjumento esse poterit ad existimandum quām fideliter libri Job scriptor characterem ejus delineaverit: « Vix sol ortus erat in summis montium Orientalium cacuminibus, cū vertagus eius Coooy subito irruit in vestigia bestie; quam Perse mei, qui eam quasi per caliginem tantum viderant dorcadem esse dicebant. Carlearius tunc equum meum excito, et una cum meis insector. Peragris igitur curvo concitissimum tribus miliiariis, canens attigimus qui tunc parum aberat à bestia quem insequebatur, admiransque, et primò vexatus, asinus esse video. Sed ubi paulisper rem eucume repatuvi, ex eis velocitate existimamus onagrum esse, qui parum in Europa notus est; sed quem Perse majoris quām exteras bestias ut venationem faciunt, tam proxime ad ipsum accedere statui, quām velocissimum Arabicus equus cui insidet, non debere me posset. Sed cū tantisper eum videndi gratia cohibussem, fera ita à nobis interea evasit ut, non obstante quām maximā celeritate nostrā, ipsam adēcō pote accedere nequivinimus. Ego tamen meos longè preveroram, cū certo quādam spatio bestia vice sua constituit, meque ad scelē peti utrum accedere permisi: tunc vero irruit iterum quasi ipsa cogitatio velox, pectus arrigens, calcis remittens et in fugā ludens, quasi non nimis quidem fatigatus esset, et venatio ludus sibi foret.

« Mili vires est decem circiter ad duodecim palmas altus esse; lenis ut dani pelis, subrubore colore. Cervix ipsi vulgaris asini collo exilior; longior, in modum cervi infixa, crura verò pulcherrima tenua; caput et aures ampla pro formarum suarum gratia videntur, indeque bestiam quam insectabili generi asini esse agnivi. Juba brevis et nigra, ut et fasciculus extreme caude erat. Nulla seccis dorsum, vel humeros linea, ut in domitis apud nos speciebus videbatur. Ubi verò satellites mīhi, qui ex hac regione erant, ad me venerantur conquessi sunt quād bestiam sclopetum non confidorem, eum id in mēa esset potestate, decises eis carnem magis apud Persas in delicias esse, non tam ad eam comedendam gratum mīhi fuisse illam habere. Mirabilis operatio et peculiaris quo per campos fugebat modus apprimit congruit cum descriptione qua facta est à Xenophonte bestiae hujus in Arabia. (Vide Anabasis, lib. 4.) Sed presertim mīhi in animum recusat accurassimana ab auctore libri Job datam descriptionem (1). Quia de hāc materia diximus cum eā libri Job descriptione conseruant: Quia dimisit onagrum liberum, et vincula ruderis quis solvit? Cui dedit in solitudine dominum, et tabernacula eis in terrā saluginis. Contenit multitudinem ciuitatis, clamorem exercitoris non audit. Montium juga pascua eis sunt; et virentia queaque pergaunt. Job. 50, 3 et seqq. Quod verò onager detectetur nudissimis aridissimis

(1) Itin. in Georgiam, Persiam, etc., vol. 1, p. 450.

que regionibus, id cujusdem Isaiae loco accusationem ostendit, ubi extrema terra Israhel ab exercitus Nabuchodonosor devastanda predicuntur: Super humum populi mei spine et vertex ascendunt: quād magis super omnes domos gaudi ciuitatis exultantis? Dimentitur enim palatia, multitudo urbis relinquitur, castella et turres speluncas erunt in aternum, gaudium onagrorum, et pascua gregum, Isa. 52, 15 et seq.

Asserit professor Gmelin onagrum feminam, quā sibi erat, duos aliquando dies absque polu manere, salsaque aquā magis quām vivida detectari. Pauci frumenti calami, aride herbie, seu paucarum orbicularium aut plantarum uscarum cacumina, satis erant ad sedanos famis clamores, illamque contentam felicemque reddendam. Unde intelligere possimus quād extrema miseria Iudea immixta erat fame quām describit Jeromias in quarto decimo prophetarum sursum capite: Et onagri steterunt in rupibus, traxerunt ventum quasi dracones, defecerunt oculi eorum, quāna non erat herba, Jer. 14, 6.

Summa Judeorum propensitas ad conjungendos se in idolatrictri obsecracione cultus actibus cum pagans gentibus quā sibi contumenterunt; propheta in diuinxit ut aliquidet ad luxurie vim et insuperabili animatis hujus in adimplenda sūta libidine ardorem: Quonodo dicit: Non sum polluta, post Baalim non umbulata? Vide vias tuas in convale, scio quid feceris: tu es velox dromedarius, transiens vias suas; onager assuetus in soliditate, in desiderio anime sua attrahit ventum amoris sui; qui tum avertit eam? Omnes qui querunt cam non deficit; in monstris ejus inventam eam, Jer. 2, 25, 24. Quidquid tentatum est ad avertendos Judeos ab eorum idolatrictri usibus prorsis defect in vanum: Trachebunt ventum amoris sui, propterea ut Altimissimi deliciantur, donec Chaldeorum exercitus mentes eorum subjugaverint, cosque ad tempus disperserint.

Hominis ignoranti et nimia sui ipsius existimatio vehementer asseritur in Job. 41, 42, referendo ad hoc animal: Vir rarus in superiori erigitur, et tonquam pullum onagri se liberum natum putat, seu pullum asini; proverbialis loquendi modus, nimiam perversitatem feritatemque denotans, et ad quem sepissime in veteri Testamento intenditur. Sic in Gen. 16, 12, de Israele predictor eum fore onagrum virum; durum, agrestem et dissolutum ut onagrum. Sic Osee 13, 15: Ipsi (Ephraim) onager factus est inter rudenter monstra. Sic riursum in cap. 8, 9, idem Ephraim tribulator character, qui ibi vocatur onager solitarius sibi, seu forsan onager deserit: fera enim sensum luce textos originalis. Proverbialis iste loquendi modus, usque nunc apud Arabes descendit, qui, ut observavit Schultens, voces onager deserit usurpat ad designandum obstinatum, indocilem contumacemque hominem. In Job 24, 5, fures et predones odiosos onagri cognovit insinuantur. Locus iste, ait D. Good, non tantum ad superbos feroxesque tyrannos intediat, sed et ad oppresores et miserrimē agentes, Beduinos et alias predatores tribus quas sua exter-

quendū vīmque inferendi consuetudo à societate hominum expulit, vitaque sicca sustentaculum catervam publica direptione et latrocino querere cogit. Ille in sensu descriptio miram vim et characterem habet. Sic quoque ait filius Sirach, Eccl. 43, 23: Venatio leonis onager in deserto; sic et pascua dīvītū sunt pauperes.

RUPICAPRA, seu IBEA.

Optimam hujus animalis descriptionem prestis posterior D. Carolus Taylor, ex quo articuli hujus materiæ relegimus.

Tribus in Scriptura dictis de animali capraruū generi mentio, sive directè, sive per alusionem facta est. 1 Reg. 24, 5: Sicut... perrexit ad investigandū David et viros ejus, etiam super abruptissimas petras, quā solis ibicibus (ioli) percivit sunt. Ps. 103: Montes excelsi iolim (ibicibus); petra refugia sapientis. Sed et occurrit tertius locus in quo distinctius alluditur ad ibicem, et offusus mōris ejus describuntur: juxta versionem nostram: Numquid nōstis tempus quo ferē tratarum caprē parturunt? Potestis observare quo tempore cervi fetus depōnunt? Diminutissime menses concepsit earam, et sc̄lītē tempus partus earam? Incurvant ad fetus et parunt, et genitus emittunt. Filiū earam subpingens sunt, et pergit ad pastum; egriduntur, et non revertantur ad eas, Job. 39, 1-4. Quartus locus animal hoc ioleth in formā femininā exhibet: Sit uxor tua quasi cerva charissima, et gratissimus hinndus, Prov. 5, 19.

Duo posteriora loca infelicitē reddituntur; nam, quid in uno est, ferē capra petrarum, in altero est gratus hinndus, que species adeo diversa est, ut una ex istis versionibus erronea esse debeat. Minimē dulcis est, in citato Proverbiorum loco, rupicapram aut ibicem pro hinndulo esse debuisse.

Cum verò rarissimum sit ibex, excelsosque et ferē impervios montes inhabitet, nisi valde inaccurate et confuse de eo data sunt descriptions. Hec bouquetū hinnduli (sic enim provinciales vocant ibicem in Alpibus) descriptione praecepit deducta est ex observatione nobis doctoris Gartner, et D. Van Berchem, in dñro Rozier, qui ipse nova addidit documenta:

Specificum hinnduli (bouquetū) character ex barbā et cornibus, que in superiori, seu anteriori facie nodosa sunt, et ad dorsum relliva, desumuntur. Fetus ibex domesticus major est, externā locē facie persimilis. Caput pro corpore exilius est; rostrum verò crassum depresso sumque, et leviter curvatum. Magni sunt et rotundū oculi, ignitissimique et micantissimi. Ingentia sunt cornua, ubi altitudinem suam attingunt, sexdecim aliquando aut octodecim libras gravia, plana ante, et rotunda retrō, unum vel duos longitudinēs, plurimis verò transversis apices habentia, et ad extremam partem in nodos desinunt. Color est nigra fuscus; longa paria, ferruginea vel nigro colore; exilia crura, angula breves, intus perforatae, et extra salienti ora, ut rupicapra, ad imam partem ambiuntur. Breve corpus, crassum, robustumque; brevis canda, infra nudata, longis in exterioribus cooperata villis qui ad origi-

nem ejus et in lateribus albi sunt, supra verò et in extremitā parte nigri. Longus sed non pendulus, cincere color, intermixtis aliquot subalbis, villosus est. Nigra linea secūs dorsum extenditur, nigraque macula supra et infra genua adest. Color tamen, sicut et cætorum animalium, pro ejus aetate et locorum circumstantiis varius necessariō est.

Femina masculo tertia parte minor est, nec ita copulenta; color ejus minus ferrugineus, nec cornua ultra octo uncias ipsi surgunt. In cornibus et in figura similitudinem capri refert, qui juvenis castratus est. Duo sunt illi siue et domestica capre ubera; nulla vero unquam barba, nisi fortè in senili etate.

Quieto in statu, rupicapra caput demissum fert ordinari; in cursu verò crectum; et etiam leviter ante curvatum tenet. Rupem abruptam quindecim pedibus altam tribus saltibus, vel potius tribus successivis jaetibus, vel triplici successivo quinque pedum impetu ascendit. Eam nullum in rupe locum pedibus inventare dieries, quam tangere tantum ut repellatur videtur, quā clavigula substantia que solidum corpus pulsat. Si fortè duas inter rupes sit, proxime sibi invicem stantes, unumque cacumen, attingere cupit, ab unius rupe latere ad alterius latus alternis vicibus salit, donec summum obtinuerit. Glaciū quoque strues rapido cursu urgente persecutor pervolat.

Ibices nocte pascentur in altissimis nemoribus; sed vix primis solis ignibus aurescere cacumina coprē, cū lignosam regionem deserunt, montesque pascente condescendent, donec ingentissimam altitudinem attigerint. In latera sessa montum recipiunt, que adversa Orienti vel Austrō stant, ibique in altissimis fervidissimisque locis procumbunt; sed, ubi sol ter quartam sui cursus partem et amplius perfecti, pasci rursus et ad nemora descendere incipiunt, quō se recipient, nivibus probabilitati immunitibus, ibi semper hiemem degunt. Ibices in greges duodecim, ad summum, vel duodecim, vel quindecim consistentes, sed communis minori numero, congregantur. Ibices masculi, qui sex vel amplius annos sunt natū, excelsiora loca quām feminæ et jūniōres habitant; et quā magis atiae graves sunt, cū minus societas studiosi sunt, frequenterque soli omnino vitam degunt. Anteriora crura, cū sint posterioribus paulò breviora, facilis naturā ascendunt quād descendunt. Idcirco nihil nisi severissima tempestas in inferiores regiones ut descendant impellere potest; et etiam hiemali tempore, si pauci sint saltē boni dies, nemora mox deserunt, et altiora petunt. Haec sane Psalmistam non fugerent, ut ex uno supra citatorum locorum videmus.

Nemo animal hoc venatione insectari presumit, nisi montium incole. Ad id enim non tantum necesse est ut quis ex altissimis cacuminiis in profundum despiceripere impetrerit possit, ut soleritissimum sit, et securō pede in difficultissimis periculosisimisque locis ambulare queat, ut quoque sclopeti emitenti sit peritissimum; sed et requiratur insuper magna vis et robur ad scendendum fameam, frigus et nimium fatigationem. Inde patet quām propriè sacer scriptor horrendos for-

midandosque scopulos, qui mari Mortuo contra desertum Engaddi prominent, vocet *ibicum rupes*, utpote quibus tantum animalibus imperii non sunt.

Femina pullos suos mensibus quinque comitatur, magnumque capreolis suis amorem impedit, quos ab aquilis, lupis et aliis hostibus protegit. Directa deest affectuose ibicis femina fidelitas probatio, ad quam, ut supponitur, referendum est quod intenditur in Prov. 5, 19; sed, cum asserat Pemantus feminas tempore partus à maribus recedere, et ad alieius rivi oram se recipere, ad futum deponendum, probabile videtur feminas generaliter cum maribus degere, idque fit etiam probabilius, considerato quod ibex femina, vulgo unum, rarissime duos capreolos parturit.

DORCAS.

De hoc animali nulla sit in nostra Biblia versione mentio, sed generaliter receptum est *zebi*, quem interpres nostri pro capreolo sumunt, *dorcadem esse*. Pruis enim animal rarissimum est in Palestina et adjacentibus regionibus; dum posterius in qualibet Orientis parte vulgare est. Addit etiam quod *zebi* Hebreis permittetur in cubum, Deut. 12, 5, virque de ea dubium superesse potest.

Animali hujus nomen, quod à verbo deducitur cuius sensus est *congregare*, vel simul colligere optimè gregarium dorcadum characterem designat, quo simul aliquando diutorum vel trion millium (1) numero congregata vivunt. Septuag., seu Graeca versio Bibliae vocem Hebraeum *zebi* constanter ἵρπας vertunt, cuius primarius sensus est *pulchritudo*; et ita redditur 2 Reg. 1, 19; Is. 4, 2, Ezech. 6, 20.

Dorcas species est connexions inter capri et dami genera: prior intus satis simili, posterior vero externè, si cornu excipias, quo sunt annulata, seu annulis circumstructa, cum longitudinariis depressionibus, ab imo ad summum extensis. Ex omnibus in toto terrarum orbis pulcherrimos habere oculos dorcas refert, qui valde nitentes sunt, et adeo tamen dulces, ut quales oculis hujus bestie oculos amicarum surarum comparent. Virgo discipula, nomine Tabitha, qui interpretata dicitur *Dorcas*, inde probabilitate nomen accepit, certi facili sumus, *dorcas oculis insignita pulchritudo*, verbo esse officiosissima quibus orientalis amans uti possit.

Ex doctore Russel discimus Syriz neocles distinguere inter dorcadem montium, et dorcadem camporum. Forma prioris est pulcherrima, miraque agilitate salit; posterior colore longè nitentior est, nec ita valida, vel agens. Ambae tamen adeo sunt veloces ut vertagi, quanquam optimi reputantur, eas attingere nequeant, quia à falcone levior, nisi tamen altè molles sit terra (2). Ad priorem hujus animalis speciem, ut probabile est, alludunt sacri scriptores, quippe qui velocitas ejus super montes distinet facient mentionem, 1 Par. 12, 8; Cant. 2, 8, 9; 8, 14.

Modus dorcadis capienda vulgaris est eam falconis

(1) Hist. nat. Aleppi, vol. 2, p. 153.

(2) Ibid. p. 154.

vel uncie (1) ope insectari; sed aliquando sequenti modo capitur. Domita dorcas, ad hoc instructa, suis eductis se associare ubicunque eas perspicerit. De tacto igitur dorcadum simul congregatarum grege venator nodum fluentem circa domitum animalis cornua ligat, ut si que vel minimis tangant illum implexa foreant; sieque preparatam dorcadem inter ceteras emittit. Domita vix ad alias accedit, cum mares grisei irruant ei obvii, cornibus qui impetrantes in nodo capiuntur. Ubi verò se laqueo captum sentit, novas ex metu vires et activitatem sumit, vehementissimeque sese expedire conatur et fugere, antequā venator (2) ipsum attigerit. Conatus ejus hoc in casu imitandi ponuntur iū qui temerè se pro vicino sponsores constituerunt: *Eruere quasi damula (vel dorcas) de manu venatoris, et quasi avis de manu accipitis*, Prov. 6, 5, id est, ut teipsum in periculo constitui, nulla mora, te expedire entire.

Aliquid adeò alè typicum in hac response exclamatione (Cant. 1, 6): *Indica mihi, ò tu, quem diligit anima mea, ubi pascas*, inesse videtur ut nondum illi criticeum occurrit, quod scilicet que loquuntur, assumptio dorcadis vel cervule charactere, inquirat de loco ubi greges quiescere solent, ubi ipsa etiam quiescere possit. Generaliter supposuere eam id inquirere sub pastoralis puellaris personæ, qui significat se pastorem sumi comitaturam, cīque mediante die, quando requiescat, consociandam. Sir William Jones tamen locum ex Arabicō poët transluti, qui amicam suam non tantum dorcadis aut capreolo assimilat, sed et iam è suo proprio loco vagari. Hic est profectò intentus à sponsa sumis: *Cur essem quasi vagator, vagata, erransque bestia, una ex tuo grege, errans quasi, erransque post (vel inter) greges sodalium tuorum?*

His ista se habentibus, puellarum responso alia et magis officiosa forma accedit: *Si ignoras, ò pulcherrima inter mulieres, egridere (sea potius via tuam insequere), et ab ali post vestigia gregum, et paces haddos tuos, iuxta tabernacula pastorum (Cant. 1, 5)*, id est: Tibi non in persona vage bestie, sed in persona puellæ gregum custodi respondere possumus; tu, in tua humilitate, locum assumere potuisti, quo nos humiliarem existimamus, et ad quem deprimeremus eam nequum quan inter mulieres pulcherrimam habemus. Hac ex una parte humiliatio et ex altera exaltatio, perficet eum exteris poematis locis (3) congruit.

CERVUS ET CERVA.

Cerva et capreolus, cervus et dorcas magis semper ab orientalibus facti sunt, propter voluptuosam oculorum suorum pulchritudinem, exquisitam formæ elegantiam, suanquam optimi agilitatem. In sacris igitur Scripturis, sicut et in aliis Orientalium litterarum compositionibus directe relationes, seu incidentes ad corrum qualitates moreisque allusiones frequentissimè legantibus occurunt. Cervus una est ex

(1) *Uncia parvula quadam est panthera species, quā Persæ ad venandum utuntur.*

(2) Goldsmith.

(3) *Script. illustr. exp. Index*, p. 156. *Under unicus*

innoxiis placidisque bestiis quæ sylvas exornare, soliditudinesque nature animare videntur. Facilius formæ elegantiæ, motuum agilitas, ingentia hue cornua, que capiti magis ornamento quam presidio sunt; statura, vis et velocitas pulcherrimi lujo animalis, illi inter primos quadrupedum et inter maximè conspicua que videnda appetunt homines, locum vindicant. Sed cum adeò sit notissimum illud animal, necesse non est nos multum temporis in scripta ejus descriptione insunere. Cervi tamen cornua, conspicue magis sunt descriptionis materies quan uero silentio præterea, cum præcipue nobis de his satis peculiari modo agendi sece datura sit occasio, eo fine ut obscuri cujusdam Scripturarum loci genitum sensum exprimamus. Cervini coru surculorum ampliudo atq[ue] respondet, tunc singulis annis labuntur. In cervis, qui maturam atatem obtinuerunt, amplissima sunt capitique expansionem dant et decus, que verè conspicuus sunt. Illorum augmentum et extensio multis afficiunt externis circumstantiis, existimatique Buffon coru accretionem omnino posse inferi, si magna virtus sui parte defraudetur cervus. Qui enim in fertilibus paucis altior, nec à venatoriis disturbatur, caput habet expansum, sacerulos cornuarum innumeros, cornuque ipsa crassa; dum è contra qui insectationibus sepe obnoxius est, et malo victu utitur, paucis tantum cornuarum surculos, parvamque tantum expansionem habet. Cornuarum igitur pulchritudo ampliudoque vis eorum et vigoris signum est (4).

Cervus est animal ruminans ungulatumque dividit; eo igitur vesci licitum erat sub Mosaïca lege. Deut. 12, 15; 14, 14. Carmeli fidu Israelitum commido, cum Libani Galasi, et Carmeli montibus tractus cervi abundant, tisque magnam grati cibi copiam præstarent. Corporis habitudine natura ferrida et arida cervus cim sit, in orientalibus regionibus situ multum laborat. Ingentissimo igitur studio fontes et rivos querit, praesertim cum naturalem situm auxit venatoris insectatio. Anhelans clamore edens in rivum ardenter irruit, ut exempli urentem febrim, quā consumunt eis ejus vitalia, in frumentis aquis extinguere possit. Nihil majori ut ardenter amoris suspira in animi veri fidei, lis explanare potens est, eoque usus est sanctus Propheta, mirabili accutione et effectu, in describendis suis p[ro]fectis, quando exul, à domo Domini dejetur, vagare proprie Jordani fontes: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Sitir anima mea ad Deum fontem, vivum; quando veniam et apparebo ante faciem Dei?* Ps. 41, 2, 3. Sic importuna sunt vore sanctorum desideria, sic ardenter uniri cum Deo suo cupit ille; se a sanctuario procul abesse non sustinet nullaque ipsi sati esse possessio, nisi sensibilis Salvatoris sui gratiae posse videatur.

Cervus capri aliquamodò similis appetit, cim admodum firmus stet pedibus, et excelsis locis delectatur. Mirabili preuidit est velocitate, unoquoque salut. Atvero notissimum est cervum summa cum difficultate et labore parturire. Ad hoc alludit libri Job scriptor: *Potesce observare quando parturiant cervi? Scie incurvant, pulsos suos edunt, et emitunt suos dolores, Job. 5, 1-5. Nonne igitur probabile est hujus animalis partum aliquando promoveri posse, ubi timoris concusa, et corpus ejus tonitruorum motibus agitatum fuerit? Naturalis casus, qui notissimum hebreismo, vox Domini significatur. Has inter interpretationes diligere lectori licetum est.*

In Prov. 5, 18, 19, admonet Solomon adolescentem virum, ut uxor sibi sit sibi *quasi cerva charissima et gratissimum fiumulus*; pulcherrima aliud ad mutum cervi cervaque amorem.

Usus tantum remanet illustrandus Scriptura locus, in quo de hoc animali agitur, propheticæ scilicet benedictio quanm moriens patriarcha Nephthali dedit, qui locus ingenti difficultate et obscuritate involutus corvi cervaque amorem.

Cervus capri aliquamodò similis appetit, cim admodum firmus stet pedibus, et excelsis locis delectatur. Mirabili preuidit est velocitate, unoquoque salut.

(1) Paxton.

(2) Sermon. vol. 2, p. 255.

(3) Differentia in Hebreo ex levissima alteratione que locum habere potuit, orta videtur.

emissa, et dans eloqua aurea, Gen. 49, 21, que versio singularem exhibet idearum confusionem. Propheticæ subjectum exhibetur quasi sit simul masculinum et femininum; cerva dicunt loqui verba, aurea verba; loquendi modus in qua non est relationis unitas, ne quid dicam de ejus defectu relationibus ad subsequenter tribus istius historiam; que relatio, perfectissimo gradu, in unoque altero pulcherrimi hujus scripti paragraplio occurrit.

Ad ordinandum textis sensum paulum sane auxiliū ex versionibus, sive antiquis, sive recentioribus de summa potest. Septuaginta, Onkelos, Bochartus, Houbigant, Durrell, Dathe, Michaelis et Geddes vertunt: *Nephthali est expansa terebinthus, producens pulcherrimos ramos*, quod quidem similitudinem consimilat fact, sed expensā arbitrarī originalis textis adulteratione, quam ferre omnino nequeunt vetera manuscripta. Insuper, cū arboris symbolum à venerabili patriarchā filio suo Joseph reservatum fuisse ex consilio videatur, assimilandū hinc fore rē inferioris ordinis, si Nephthali parenti arbori antī fuisse assimilatus. Repetitio quoque non est probabilit̄. Quia cū ita sint, recentior Calmeti editor elaboratissimam loci analysim attentavit, sequenteque, ut laboris fructum, dat versionem: *Nephthali cervus est liber eagus, ipse nobiles ramos emittit (nobiles cornuorum surculos)*. Anglica vox *branches*, rami, cervo applicatur ēadem prorsus allusione ac Hebrew vox; Galli dicunt *bōis* (ligum) pro cervi cornibus. Cervi cornua singula annis labuntur, et nova nascentur; atque, ut iam diximus, ampla sunt si pascua ejus abundantia sint et nutritia; vel in accretione sua cohidentur si parsus fuit ejus vetus vel nutritione expers. Effusio de hac materia discriti Buffon (1). Adē intima, inquit, relatio existit nutritionem inter et cornuorum surculorum productionem, etc., etc., ut superius statuerimus integrum corum dependentiam ex vetita superabundantia. In animalibus generaliter, et in cervo nominatim hac superabundantia evidentissimis se profit effectibus; hac cornua, hac guttis tumorem, hac adipis accretionem, etc., etc., product. Post primum annum, mense maiō, cornua prodire incipiunt, duasque proiectiones efficiunt, que in longitudinem soliditudinemque accrescent pro eo quod nutrientiū sumit animal. Effectus iste (nutrimenti scilicet) in capitū vertex maximè conspicuus est, ubi magis quam alio loco cornuum productione appet. Alia ratio quod nutrientri penitus superabundantia exortari cornua, discrimen existit quod inter cervorum ejusdem etatis cornua repperitur, quorū quedam crassissima sunt et expansa, alia verò tenui et exīta, quod omnino ex nutrimenti quantitate dependet: cervus enim qui fecundam regionem inhabitat, ubi ad arbitrium pascitur, ubi nec à canibus, nec à viris vexatur, ubi quiete comedent, pro libitu suo ruminare potest, puiccherum semper ostendet, altum et expansum caput, latas palmas et spississimas, cornuū stipeū grāssum, optimè bacatum, cum numerosis surculis,

(1) Art. *Corvus*

longis et firmis; dum è contra qui regiōnem habitat, ubi nec quietus est, nec sufficiens habet nutrimentum, caput tantum miserabile ostendet, paucos surculos debiles stipites; ita ut, considerato cervi capite, definire semper facile sit utrum fertilem et quietam regiōnem inhabet et utrum bene vel male pascatur.

Jacob igitur propheta sic intelligi potest: Nephthali regiōnem adeò pingue, fœcundam, quietam, et molestiarum experient habitat, ut postquam abundissimo victu pastus fuerit, ramos, id est, cornūnum seruculos augustinissime magnitudinis profret. Si feliciter patriarcha Nephthali partem designat, non directè, sed indirectè, non immediatè descriptionis vi, sed ex necessariā relatione, quæ ex observatis effectibus oritur. Reip̄a tribus istius pars in pacuis dura erat, solunq̄e eius, ut observat Calmetus, frumenti et olei feracissimum erat; ita ut propheticæ verborum proprietatem et subsecutam explationem in gratiam huius interpretationis emendaverimus.

Nephthali habitatio erat nemorosa regiō, ad montem Libanum extensa, omnique generis fructum ferax. Moyses ait, Deut. 33, 25: *Nephthali abundantia præfruet, et plenus erit benedictiōnis Dominii*. Josephus, de libro lib. 5, cap. 2, magnifice loquitur de Galilee fertilitate, in quā tribus ejus pars includebatur; et (de Vitâ sibi p. 1017) ducentas cum quatuordecim urbes in hāc provinçia numerat. Guillelmus à Tyro in sū sacrum bellorum historiā, lib. 18, cap. 2, asserit civitatem Paneadeum, quæ in istā tribu erat, vasto satu, qui *Paneaeum* saltus dicebat, circumdatum esse. Aptus erat iste saltus ad alenos saginandoes greges, ingensque Arubam et Turcomanum numerus, initu cinto cum Gotefrido Boloniensi pacis federe, cuius sūs gregibus et pecoribus in illum ingressi sunt. Probarē parum opus est regiōnem istam cervo quoque probabilit̄ copiosum victimæ supeditasse, qui prolificati suam vim in cornūm et surculorum incremento et magnitudine exproferent; ita ut ista regiō litterā implieverit patriarchæ benedictiōnem; quod in typico sermone semper expectandum non est. Addi timost, potierit militer circiter à Paneade stetisse Laís, seu Dan, cujus populus habitatib⁹ *absque tūlo timore, quietus et securus*, Jud. 18, 7; quod sāne fertiliissimam regiōnem, non majora dicam, implicat. De adjacenti Kreson regiōne, quam nos docet Volney huic Libani ateri homogenam esse, La Roque ait p. 220 (1): *Nihil Kreson fertilitati per est: mori bīcībus, vinea exquisitum vinum producentes, olivas quæ querues proceræ, prata, pascua, frumenta et omnis generis flora; tales sunt gratissime hujus regiōnis opes, quæ insuper pecoribus, parvis et magnis, avibus ferisque reatricis abundat. Adeò grātia regiō, sub cœlo sita sub medium censeo, et Syria totius temperatissimum aliquo modo ad indolis benignitatem, lenes mores, laudandæ inhabitantū habitudines conferre idetur.*

(1) *Fragmenta, supplément, ad Calmet. Hist. nat.*, p. 50-52.

Suppositum est ramosa cervi cornua natorum allegoricè fœcunditatem designare, animadvertere nobis licet, et si quatuor tantum Nephthali filii enumerentur quando descendit in Ægyptum (Gen. 46, 24), tribu illa in Exodo supra quinquaginta virorum millia numerabat.

PARS III. ZOOLOGIA.

LEPI

In Lev. 11, Iudeorum legislator lepus inter immunda animalia collocat, quia, quamquam et ipsa ruminant, sed ungulatum non dividit. Quidam naturaliste asserebunt lepus non ruminare, sed doctor Shaw, in suo exquisitissimo de generi *Zoologiae* libro, tritum animal hoc, ubi cum omni anatomica curâ consideratur, quasdam peculiares structure varietates exhibere, quibus ad ruminantiam animalia affine esse constinuit; et inservare vulgare lepus in multis ruminante reputatur. Poeta Cowper hujus rei tamen decretorium aferit argumentum; loquens enim de lepore quod apud se reuinuit, sit: *Cum illud tractabiliissimum reperirem, quotidie post jentaculum in hortum deferre solebam, ubi generatim sub cucumerum foliis deliciabat dormiens vel ruminans usque ad vesperum.*

Lepora vulgatissima semper in Iudea fuerunt; ita
sane abundant, ut moneat Plaisted eos qui solitudines
juxta Bussorah pertransituri sunt, oniones secum de-
ferre, ut ilis condire possint lepora que sibi occurrent.
Tradit ille virginem vel trinitatem uno die concocta huius.

Ut cetera animalia que vegetabilis omnino ves-
tuntur, lepus unoxium est et umidum. Cum ipsi abu-
dantem natura victimum suppedit, haec in eo non es-
cibi aviditas, quae in iis, quibus parcus tantum sep-
cibus est. Acerinnum est et mirabiliter velocitatem, cui
salutem sum pottissimum debet; cum enim sit rapa-
cium omnium bestiarum preda, incessanter inspe-
ctionibus patet. Lati sunt et prominentes oculi le-
poris, et ita retrò in capite positi, ut ferè post se eur-
rendo videre possint. Nunquam int̄ḡ clauduntur,
sed, cum animal sump̄ invigilat, apertis oculis dor-
nunt. Auriuncle magis adhaerens propter magnitudinem
conspicunt sunt, mobiles sunt et in qualibet partē
diriguntur, ita ut levissimum etiam sonus faciliter percipi-
tur. In aliis animalibus, quae non omnino vegetabili
vestuntur, sicut in canis, in leonis, in panthera, in
leopardis, in tigris, in pantherina, in guepardis, in
leopardo, in pantherina, in guepardis, in leopardo,

Traditum est veteres Ægyptios simianum divinis horribus prosecutos fuisse; nuncque adhuc in multis Indiae tracitibus adoratur. Maffeo magnificum simice templum describit, cum atrio ad recipiendas victimas, que ipsi immolanda erant, quod septingentis columnis quis Pantheonis Romæ columnis non cedebant, sustinebat (2). Quando Lusitanii insulan Ceylan populati sunt, splendidissimum in sumnum Adam vertice delubrum detexerunt, in quo psychideum invenerunt auro et gemmis refartam, quem eam simiae dentem continebat. Deinde istum, quem devote colebant, redimere copientes, injus regionis reges, septuginta ducatorum milia obferabant ut sibi redirentur; sed episcope ad impeditendum hunc idololatrie actum, illum comburendum jussi, cincrises in mare projicendi. Sunt et nunc in Indiâ tempia in quibus et in ipsis contiguis locis non minus quam decim simiorum milia servantur et ut sacra animalia refinenter; in pluribus alii vero minor numerus, sed non minoribus privilegiis et veneratione afflueantur (3).

(1) Validis argumentis et rationibus nixum in doctoris opinionem scriptum videri potest in *Critic. Bibl.* vol. 1, p. 214.

² Hist. Indiæ, lib. 1.
³ Calmeti Biblia, encyc. Simia,

(3) *Caiman Bibian*, enye. Simia.

CUNICULUS vel SAPHAN

Anglici translatores conjunctin cum pluribus
alii animal de quo in Lev. 11, 6, et aliis Bibliae
partibus agitur *coney* esse seu *caniculum* intellexer-
unt. Sed ne quomodo contendam probabile non
esse ut animal istud in Arabia vel Iudea communem
sit, ut *Concordia* contra hanc interpretationem.

(1) Vide Goldsmith,

objectio, scilicet similitudinis defectus inter cuniculi mores, et qui *saphan* (juxta Anglicam Bibliam cuniculo) à sacris scriptoribus tribuantur. *Montes excelsi cervis*, ait David, *petra refugium saphan*, Anglice *conies*, seu cuniculus, Ps. 103., 18. Idem notat Salomon in Prov. 50., 26: *Saphans* (juxta Angl. vers. *cuniculi greci tantum invalidus sunt*, qui collocat in petra cubile sum). Porro, notissimum est cuniculum, nedium cubile sum in saxis rupibus collocet, generaliter vitam degere in arenosis terris, et constanter campos frequentare.

Bochartus (1), admissis his difficultatibus, *jerboas*, seu salientem murem esse contendit; sed ostendit Bruce non tantum huic respondere descriptioni *ashkoko*, seu, ut in Arabiâ Syriaque nominatur *ganan Israel*, seu *Israels ovis*. Si visendi hujus animalis descriptio à doctore Shaw datur.

In oxia est bestia, iisdem ac cuniculus statura et qualitatibus, et incurvo quoque anteriorum dentum sita et dispositione; fuscior vero colore est; exilioibus oculis, capiteque, ut mus montanus, acuminate. Breves sunt anteriores pedes, posteriores verò propè eidem longitudine, salvâ proportione, ac *jerboas* pedes (2). Quanquam notissimum sit animal istud aliquid sub terram cuniculos agere, cum tamen usualis ejus habitatio et refugium sit in foraminibus rupium et scissuris, et magis praesumpta nobis est potandatio illud esse posse scripture *saphan*, quam *jerboa*. Discrere non potuit doctor cur animal istud *Israelis agnus* dictum fuerit.

Plenissima est D. Bruce descriptio, has ex aliis (3)! *Ashkoko gregarii* sunt et frequenter pluris diuideni super ingentibus lapidibus, juxta os speluncarum sedent, et aperiant, vel etiam edificant, astivarumque vesperum frigibus perfrument. Mitissimum quid imbelli et timidum adest in eorum corporis habitu; lenes sunt, facile dominant, et si, ubi primùm dñe tractant, gravissime mordeant. Toto in corpore villos habent diffusos, validos et quasi barba sunt politi, et pro maxima parte dubius uncis et quartâ uncie parte longos. Rotundæ sunt auriculae, non autem acuminate; clavores non edit, sed exsicrunt. Postquam igitur contra eorum opinionem qui *saphan* esse cuniculum contendent ratione pugnaverit, D. Bruce characterem hujus animalis à sacris scriptoribus datum *ashkoko* applicare conatur. Supra cetera, adeo upibus delectatur ut celeberrimus viator nunquam emel illud in terrâ videtur, vel remotum à magnis lapidibus juxta os speluncarum ubi constanter remanet. In Iudeâ, Palæstinâ et Arabiâ occurrit, et consequenter Salomonis familiare esse debuit. David illum accuratestisimè describit, conjungitque cum animalibus omni homini notissimis: *Montes excelsi cervis*, *petra refugium saphan* (vel *ashkoko*) Ps. 103., 18. Et Salomon dicit: *Quatuor sunt minora terra, et ipsa sunt*

(1) *Jerosol.* lib. 5, cap. 55.

(2) *Iam.* vol. 2, p. 160.

(3) *Ibid.* Appendix, p. 159.

sapiencia sapientibus..... saphan (sunt) *plebs invalida*, qui collocant in petra cubile suum. Prov. 50., 24. Hoc arguit Bruce, maximè obviè definit *ashkoko* esse *saphan*; nam haec invaliditas ad pedes ejus alludentur, et quam imparis sunt ad effordenda in rupibus foramina, ubi tamen habitat. Ut jam observamus, perfectè rotundi sunt, pulposissimi, vel carnosissimi, exorari facili vel offendi possunt, et carne molli substantia constant. Hoc non obstante tamen, sibi domos excavant in durissimis petris magis inaccessa quam cuniculi receptacula, et in quibus maiori securitate degunt, non virium exercito, vim enim non habent, cum sint reip̄a, ut ait Salomon, plebs invalida, sed proprià sua industria et sagacitate; recteque igitur *sapientes* describuntur. Id tandem omne tollit dubium, quod scilicet quidam ex Arabibus, et nominatim Damir dicunt *saphan* non esse caudam, felle minorem esse, in domibus vitam degere, id est, non hominum dominus, quippe quod pauci sint homines in locis ubi *saphan* habitat, sed quod sibi domos seu ut de locutus est Salomon, nidos paleam adficent, contra ac cuniculus et mus, exterisque animalia, que sibi sub terram cuniculos agunt, ne dieci possunt sibi adficare domos, ut expressis verbis de *saphan* dictum est.

Christiani in Abyssinia de hujus animalis carne non comedunt, eam immundam habentes; neque Mahometani, qui, multis in casib⁹, hujus generis abstinentia ferarum carne, eodem modo ac christiani, scrupulosi servant.

MUSCULS.

Animal istud à Judgeorum legislatore immundum declaratum est: unde patet illud ex occasione in cibum receptum fuisse. Una fuit reip̄a ex abominationibus quibus operiebatur populus Isaiae temporibus, pro quibus ipsis insignis ponebat intentabatur communio. Isa. 66, 17.

Sed hebraum *acbār*, quod verso nostra *soricem* vel *muscarum* reddit, *jerboa* significare putatur, quod animal ubi Arabibus in familia el *acbār*, seu maxima muris montani specie collocatur. Totan per Africam, Syriam et alias orientales regiones inventur. Quinque tantum circa uncias longus est, posterioribus stat erectus pedibus, tergo sedens aliquando quiescit, raroque quatuor siue erubris suis stat. Ubi igitur eo modo stat erectus, permixta animalis speciem exhibet, muris scilicet cum avis volantis cruribus. Adeo brevissimi sunt anteriores ejus pedes, ut eis tantum similes et sciuri instar utatur, quasi manibus, ad admovendum ori pabulum, et ut cuniculus ad excavandum sibi subterraneum domum; posteriora vero crura longa sunt, et ita velocissima, ut quasi avis saliat, et tam edeleriter, ut à vertigo vix attingi possit.

Capite oreque *jerboa* leporis speciem refert, sed ab eo differt quod duos tantum incisores dentes habeat. Corpus breve est: cimicis pari longitudine caudam habeat, muris cognomine donatus est. Cum tergum et latera cinereo sint colore, intermixtis subcærneis lineis, dici potest rufo colore. In Egypto editur,

gastisque existimatur suavissimum: ejus corium quasi commune, licet pulcherrimum pellicis genus, in pelliculis vestibus adhibetur (1).

Notissima haud dubiè lectori est relatio ingentis devastationis quā Philistia olim ab hoc exili animali affecta est (4 Reg., 6), postquam invoca ejus arcam presentis Domini captum propè idolatrica cultus sui symbola collocaverint. Neque unica illa est occasio in qua ingentem locorum istorum agris vastationem intulit. Incipiente enim circiter duodecimo seculo, ut a Guillermo à Tyro (2) discimus, christianum Jerosolymum regnum ita omnino ab innumerâ locustarum et muscorum multitudine sibi succedentium, quatuor annorum spatio, devastatum est, et inde ora tanta et tam generalis calamitas, ut penitentialis synodus Napulie congregata fuerit ad reformandos mores, Deinde misericordiam, ut terribilia haec ejus judicia avertentur, implorandam.

TALPA.

Conspicuus iste parvus quadrupedes ad vitam sub terrâ degendant formatus videtur, quasi voluerit Ens supremum nullum esse locum qui non aliquo modo habitaretur. Si ex propriis nostris sensibus, de vita animali, quod super terram nunquam apparuit, sed semper in ea ad vitam querendam remanere jubetur, quod, quotiescumque ē loco in anima transi, viam sibi per olentia elementa aperire cogitur, disjudicandū nobis fore, assicere profecto possemus nullam hanc in naturâ horrendiore esse, vel magis solitariorum existentiam. In talpa tamen, etiā ad omnia haec apparentia incommoda dantur, nulla calamitatis vel angeris signa aspicimus. Nullus pinguior quadrupes, nullus levius vel lenius corium; et quam multa caret commodis quibus exterius fruuntur, copiosus aliis praditus est, quibus exterius parcius donantur.

Statura talpæ medium tenet murum inter et musculos seu soricem; sed neutri illo modo similis est, cū sit ē generi omnino singularis, et perfectè ab omni illo quadrupede absimilis. Nasus ejus producus et acuminitus, porci rostro similis, sed productior; oculi adeo exiles, ut vix discerni possint; loco aurum foramina tantum habet; adeo brevem collum, ut caput humeris infimum videatur; corpus crassum rotundumque, in tenuissimam brevissimamque caudam desinet; ipsa quoque crura adeo brevia, ut ventrum planum incubare dicat. Itaque primâ fronte nobis massa carneæ appetit, nigro et pulchre lucido corio coperta, exilius caput, ulli vix oculi, ulli vix crura, caudaque. Existimabunt veteres, et quidam etiam ex recentioribus eceam penitus esse talpam, sed Durham, ope microscopii, omnem oculi partes, quae in aliis animalibus innotescunt, detexit. Oculorum exilitas, quia ad eam cœcam reputandam veteres impulsi, ipsi peculiariter est commodo. Exiguus visionis modus animali vivendum in tenebris destinato sufficit; major luminis copia ipsi tantum carceris sui horrores deterget, a quo evadendi om-

(1) Franklin. *Egyptus*, vol. 1, p. 225.

(2) *Gesta Dei apud Francos*, p. 823; Harmer, *Observ.*, vol. 5, p. 595.

nen ipsi facultatem natura denegavit. Latius si fuisse hoc organum, injuris, labente in illud pulvere, perpetuo fuisse obnoxium; natura verò, ad removendum hoc incommodum, oculos non tantum exiguisimos fecit, sed et illos villis operuit. His commodis aliud additum naturalista quod ad ipsius securitatem conferit, quedam scilicet museum, cuius ope talpa oculos retrahere potest, quotiescumque id necesse est, aut periculum adest (1). At certè tota talpe figura et conformatio ejus vivendi modo mirabilissime respondet, vehementerque omnipotens Creatoris sapientiam et artem illustrat.

VESPERTILIO.

Singularis haec bestia, cui sunt proprietates quae eam bestia simul et avibus connectunt, diverso modo in historie naturalis systematis collocata est. Calmetti editor, quem secutus est doctor Harris, ait: Magis est volucris quam ut volucris habeatur. Dubium tamen quod ejus naturam nunc come sublatum est. Vespertilio enim nunc locus assignatur inter animalium tribus, quem locum et quod pullos suos vivos parat, et villus, dentes et reliqua pars habitudinem et conformatioñem ipsi evidenter vindicant. Nulla in re particulari volucris similis est, nisi quod in aero stare possit; que circumstantia vix eorum pondus adequat que ut illum inter quadrupedes collocantia retulimus.

Hebreum vespertilionis nomen designat *volens in subobscurō*, id est, *vesper*. Similiter nomine à Gracis et Latinis dicebatur. In Deut. 14., 18., 19., rite describitur: *Et vespertilonem, et omne quod reptat et pennulas habet, immundum erit, et non comedetur.*

Varie sunt vespertilionis species, quarum quedam violentissimæ, validæ et injuriosæ. Vulgaris Europei vespertilio innoxius est, multoq[ue] exilior quam quidam in Oriente noti, ubi numerosiores quam in hac regione sunt.

Vespertilio crura in modum omnino particularem et ab omni alio animale absimilem configuntur. Ille volatilis sub instrumentorum ope repit. Totâ hieme in suo foramine latet, ut etiam tota die ipsa estate, exire non audens, nisi vespere, unius vel duarum horarum spatio, ut sibi cibum ministret. In arborum foraminibus, in obscurâ speluncâ, vel in ruinose domis rimis quibus peculiariter modo detectari videatur, communiter habitat. Hoc istum Isaiae locum illustrat: *In die illâ projectet homo idola argenti sui, et simulacra auri sui ad talpas et vespertiliores*, Isa. 2., 20.; id est, idola sui deferet in obscuras speluncas, in antiquis rudera, vel loca desolata, ad que ipse se fugiens reciperet; sieque ea demittet, immundisque animalibus que loca haec frequentant, et quasi proprio domicilio potita sunt, relinquit (2).

(1) Franklin. *Egyptus*, vol. 1, p. 225.

(2) Vide Goldsmith.

(2) Vide Harmer, *Observ.*, vol. 2, p. 433.

SECTIO QUINTA
DUBIA ANIMALIA.
BEHEMOTH.

Dividantur aquæ: ecce loricā instructus caput attollit Behemoth. Perstricto ejus latere ferrum inania in fragmata dissilit. Ille impavidus per campos incedit vel colles petit, ubi cùs varia carpit pabula, greges latè circa pacuæ sua linquunt, et in innoxium peregrinum stupentes oculos conjicunt.

(THOMPSON.)

Hoc designatum cognomine animal in libro Job, variè à doctis viris definitum est, quorum quidam, antiquiores presertim christiani scriptores et Judæi rabbinis satis abscons opinioribus indulserunt. Eas hic sigillatim expovere inutili fore, prouide cas silentio præteribimus. Bythner et Reiske vocem behemoth plurale putant behemeth, bestia vel bruti, illanque bestias in genere designare existimat, peculiaris autem bestie naturam annexis certis characteribus definientiam linguebant. Clodius, ut à Scott (1) citatur, observa numerum plurem ad Hebrewis aliquando usurpari ad exprimendam magnitudinem et præminentiam; ita ut behemoth sit magna bestia. Plerique tamen scriptores in eo convenienter ut vocem illam nomen singulare cum Ägyptiaco fine (2) peculiare quoddam animal designans habeant; hippopotamus et elephas locum sibi in animali creatione vindicare existimant, qui behemoth assignatur. Franzicus, Bruce, Pfeiffer, Schultens, Michaelis et Scott posteriori faverent; Scheuchzer verò, Schwæ, Taylor et presertim doctissimum Bochartus pro priore decessant.

Recentior Calmeti editor, cujus immensa scientia et indefessa industria, ipsi semper reverentiam et attentionem vindicabunt, non obstante suo imaginariarum conjecturarum studio, apprime animadvertisit auctorem libri Job magna operam insumpsisse in delineandis perfectissimis poeticeis conspicuorum horum animalium behemoth et leviathan picturis, quibus suas animatus natura descriptiones claudit, et sermonis, quem in ore Altissimi ponit, gradatione finem imponebit. Hunc etiam interrumpit sermonem, illaque interruptione, ut videatur, has creaturas ab iis que jam à se fuerunt descripte, separat, deisque ita disserit ut quo poetico animi scripserit pateat. Leviathan effusis quam behemoth describitur, et ambos quasi scientes exhiberi evidenter appetit, sociosque et affines retinendos. Inde pergit D. Taylor ad inquirendum quemam ex creaturis, primevis in temporibus, et in regionibus Ägypto conterminis, ubi poematis hujus scena collocatur, probabilitatem conjungi consociarique debuerint; et ex Herculanis antiquitatibus et Praestantis pavimentis, famosâ Nili statu, eas crocodilum, qui nunc generaliter leviathan esse reputatur,

(1) *Transl. libri Job, 372, nota.*(2) *Editor Biblicæ comprehensive existimat behemoth idem esse ac Ägyptiacum pheimon, pheimon, ex p. articulus, ehe, vitulus, et noui, aqua, id est, vitulus aquaticus.*

et hippopotamum, seu fluviorum equum, fuisse ostendit.

Ex ejusmodi rationibus, animadvertisit ille, inferre procul dubio nos posse existimo hanc consociationem nec raram, nec infrequentem fuisse, sed illum reipsa fuisse in antiquis avis et in regionibus ubi hæc animalia nativa erant cogitandi et consequenter loquendi morem; addrecessus possumus, cùm in Ägypto notissima, popularisque superbæ Ägyptiaca aliquo in grade essent materia, et ab his regionis malvis magnitudine sibi et charactere distinguenterent, ea innotata omitti ab ullo studioso naturalista aut historia naturalia scriptore non potuisse; ita ut qui en in hac libri Job parte omissa supponeret, defectum in libro, quo scriptorem defecisse argueretur, adesse supponeret: si verò ei in eo resurserunt, nulla potest esse alia hippopotami descriptio (1).

Juxta Aristotelem, hippopotamus asini statuta pars est; illum amplissimi bovis statuta pollere assert Herodotus; Diiodorus alutum esse non minus quam quinque cubitos, seu septem circiter pedes cum dimidio contendit; Tatiusque illum, ob miram ejus vim, Ägyptiacum elephantum vocat. Sic hujus generis bestiam, quam sibi in occidentali Africâ obviam habuit, describit captain Beaver. Non innatabil bestia, ait, sed in canali, in quinque, ut existimo, circiter aquæ pedibus stabat; immenso toto corpore, capite vero aquas superante. In naviculam nostram defixos firma oculos tenuit donec viginti circiter yards ab eis glandem ipsi medium oculos inter eis nares defixa, tum subiò precepit ruit et confestim resurgit, insuffansque in demissiores aquas abiit, ubi totum ejus corpus cernere, hippopotamum quo esse novisse potuit. Tunc in naviculam paululum accessit, inde ad oram fluvii, circunque semel aut bis quasi quid agendum sibi nesciret, ex omni parte volvitur, totu hoc tempore vehemente se immergo. In profundorem tandem abit aquam, et immergit se: nos vero intenti eramus ad observandum quæ in parte rursus appareret, et insectabamur; eoque modo tres ferè horas insumperamus, cùm tandem angusta arenarum moles occurrit, quæ pertransirent, in quindecim vel sexdecim aquæ orgys propriut. Tunc inequi desistimus, quia alterum in illam ictum explodore poterimus. Dùm ita persequemur, non amplius quam viginti minutæ sub aquâ delitabat, sed statim post vulnus acceptum, tertia quartæ quaque minutâ surgebat. Corpore paulò major quam major urus videbatur, bresivibus quidem, sed crassioribus curribus. Caput ejus equini capitis persimile, licet longius; ingentes prominabant oculi, aperta et distensissimæ nares, breves et arrectæ aures, in modum eûi resects auribus, ubi eam erigit, vel vertagi ritu sectis auribus simillima. Nihil juke mili perceptum est, depilique corium apparuit; de hoc tamen planè certus non sum; cùm enim utrum bestia fera esset annon penitus ignari eramus, statim ac glandem explosi,

(1) *Fraam. ad Calmet, n. 65.*

705
ab ea recessimus, illam nos insectaturam existimantes (1).

In Job 40, 12, 15, conspicuum behemoth stature, vigoris et virum ideam suppeditat sacer scriptor: *Stringit caudam suam quasi cedarum, nervi testiculorum (femorum) ejus perplexi sunt. Ossa ejus (vel costæ ejus) velut fistule aris; cartilago (vertebrae) illius quasi laminae ferreae. Inauditi ejus roboris idea crescit adhuc in eis que de ossibus ejus referuntur, que validis cupri fistulis et ferreis lamini assimilantur. Ejusmodi figuris vulgo utuntur sacer scriptores ad exprimendam ingenitam duritiam et vim; ejus rei conspicua in Michæe hæc prophætia occurrit exemplum: *Surge, et tritura filia Sion: quia cornu tuum ponam ferream, et unquulas tuas ponam arcas: et comminus populos nauticos, et interficies Dominu rapinas eorum et fortitudinem eorum Dominu universæ terre.* Mich. 4, 13. Adeò solidâ sunt et valida behemoth ossa.*

Ipsæ est principium viarum (sea præcipuum opus) Dei. Qui fecit eum, applicabit (sea applicavit) gladium ejus. Job, 40, 14. Illis in verbis quasi omnium ab omnipotenti creatore factorum animalium nobilissimum exhibetur. Mas hippopotamus, quem Zermighi à Nili in Italianum advexit, sexdecim pedibus et novem uncis ab extremo rostro ad cande originem longus erat; sex pedibus cum dimidio altus, quindecim pedibus amplius, curvaque ejus duobus pedibus circiter et decem uncis longe. Capitis trium cum dimidio pedum erat longitud., octo verò cum dimidio ambitus ejus; oris hiatus duorum cum quatuor uncis pedum erat, dentumque maximus uno pede longiores.

Itaque, inaudita ejus vis, impenetrabile corium, ingens ovis hiatus et portentiosa voracitas, dentumq[ue] nitor et duritas, vita ejus modus, quam sequit in terra marique, vel in mo Nili flumine transiit, nostram aquæ vindicant admirationem, illumque, at Paxton, dignum exhibent qui *principium viarum Dei* habeatur. Nec minùs tamen ob sagitatem conspicuus, ejus duo a Plinio et Solino referunt exempla. Ubi se tritico ingurgitavit, et ad aquas distento ventre redire incipit, multas aversis pedibus semitis describit, ne insectores plani timoris vestigia sequentes, resistendi impotentem deprehendant destruantur. Alterum exemplum non attentionem minorem deretur: ubi nimis luxuriant pinguis evasit, obesitatem suam copiosis sanguinis missionibus reducit. Ad id recenter sectas arundines, vel acutæ rupeſ querit, in quæ irruit; donec sat cœtum aperuerit ut sanguis effluere possit: ad promovendam verò hanc sanguinis detractionem, corpus agitate suum traditum; ubi vero sat magnum sanguinis copiam emissæ censem vulnus, in luto se volutando, claudit. Inde Plinii illum sanguinis emittendis artis inventorem, curaudique artis magistrum vocat (2).

Sacer scriptor subsequenter addit: *Si furit fluvius, non recedit: stat immotus, eti Jordanis in os sumum irrupit (Job, 40, 18). Quantum hec virium Behemoth est, et in minutissimis etiam partibus rectissima. Vix esse potest dubium quæ eadem bestia alibi vocetur tan et tannin, que voces diverse vertuntur cete, draco, serpens et monstrum marinum; caue versionum diversitas ab ipsis nativis scriptoribus confirmatur, qui his verbis ad istas et plures forsitan alias immanes insuper bestias, inter quas præcepit crocodilus vocet. Leviathan designatur, describendas utuntur.*

LEVIATHAN.
..... *Ibi Leviathan, ex animatis creaturis inmanissima, in aliis fluctibus, quasi montorium immensus, innatæ vel dormit, mobiliisque terra appareat, branchitis que suis absorbet, et proboscide emittit mare.* (MILTON.)

Vox leviathan in quatuor tantum Scripturæ locis occursit, in additione sublimissime huic creatura, cui cognomen illud datur, descriptioni, in quadragesimo libri Job capite; que descripſio summo in gradu poetica est, et in minutissimis etiam partibus rectissima.

Vix esse potest dubium quæ eadem bestia alibi vocetur tan et tannin, que voces diverse vertuntur cete, draco, serpens et monstrum marinum; caue versionum diversitas ab ipsis nativis scriptoribus confirmatur, qui his verbis ad istas et plures forsitan alias immanes insuper bestias, inter quas præcepit crocodilus vocet. Leviathan designatur, describendas utuntur.

(1) *Afric. memoranda, p. 225.*(2) *Illustrations, vol. I, p. 385.*

Inde praecepit probatur leviathan esse Nilosum crocodilium, *ad* T. Vansittart, (1), quod plurime sint circumstantie et adjuncta particularia quae ad *Egypti*, nullus vero cuiuslibet regionis crocodilos pertinent; et si se sint eismodi circumstantiae ut ex illis ideas sunt in levithian descriptione deducere sacram scriptorem supponere nobis licet, certos feris nos facimus leviathan Nilosum crocodilum admirabile. Locum deinde citat scriptor noster ex Herodoto, in quo hoc animal ab historico describitur, et quedam ipsi in *Egypti* partibus peculiariter refert, animadvertemus quedam ex *Egypti* crocodilum sacrum habere, et praserim Thebarum et alios circa lacum Merim incolas, qui crocodilum alephant, annulis et armillis adornabant, sacro cibo ipsi destinato pascebant, et praecepit penitus honore applicebant. Maximo igitur ingenio janum tunc illustrat datum in libro Job descriptionem, etiam Thebaeis crocodili peculialem characterem exhibentes existimat.

In sequenti articulo in auxilium nobis advocavimus aptissimam doctoris Harris disquisitionem, qui plus quam vulgarem operam in hanc materiam profudit.

Leviathan descriptio incipit à versiculo duodecimo, et in tres partes dividitur, quas sub diversis titulis ordinantur; 1° partes ejus; 2° ingentes ejus vires; 3° armis instructissima ejus statura. Prima earum partium

et tertia illum non secūs ac naturalista describunt ;
secunda verò quasi Deum illum exaltat.

Sequitur igitur ab illo doctore emendata descriptio-
nis libri Job verso, cui paucas explanationes et ad
crocodilum relationes subjungimus: *Ecco leviathan! quem hunc circumagis, vel fene quem rostro ejus alligas.* (Job, 20, 10.) Verba his usurpatæ denotare gen-
eraliter videtur quibus instrumentis uteruntur, par-
tim ad capiendum in aqua vivum crocodilum, partim
ad illum regendum, ubi fuisset in terreni adductus.
Expressis verbis asserit Herodotus, lib. 2, 70, unum
ex modis, quo tunc temporis ex occasione capiebatur,
hamum fuisse, suillo tergo instructum et medio
in flumine proiectum: crocodilus postquam illum de-
glutisset, in oram extrahebatur emitebaturque.

*Numquid pones circulum in naribus ejus, aut armilla perforatis maczilium ejus (40, 21). Hoc generatius intendere supponit est ad modum dominum capistrandi ut circumducis posset, infixo in naribus capo vel annulo, ut Deus Pharaoni sub crocodili figura minatur, Ezech. 29, 4. Sed D. Vansertius veribus illis ornamento exprimi existimat aliquid; secundus versiculus haberit potest exprimere levithan circumductionem, non ut rem visendam, sed in suo divino statu, cum aureo annulo vel ornamento naribus infigi. In orientalibus regionibus nasi annuli non aliud ac quodlibet aliud ornamentum frequenter occurunt. Tres proxime sequentes versicilli illius ut domesticum animal exhibunt, quasi in fodus pacis veniens, in dictione retentum, etc., etc. : *Numquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur tibi molia. Numquid fieri tecum pactum, et accipies cum seruam semperiam? His**

(1) *Observat.* in cap. 44, lib. Job, Oxonii. 1810.

nino patet ironia. Miram sacer poeta artem ostendit, derisoriam sui sermonis figuram ita ordinans, ut magni Entis cuius in ore ponitur majestatem non minuat.

Nunquid illudes et quasi avi, aut ligabis eum (seu in cavae includes) ancillam tuam? faciente socii tui propter eum prandium, et alieni negotiores in partes illius afferent? Alio hinc queritur quid de captivo suo actorus sit, utrum illum in domo sua ad suum et familiæ oblectamentum, ancillarumque diversiones retenturus sit, vel spectaculum Phœnicensibus catervis ostensurus.

Numquid hamato ferro pelle ejus implevisti, vel caput ejus harpagibus? his innutri pollis ejus impenerabilitas, effusisque postea describatur. Joco ventitur missilibus telum eum confodiendi conatus. Nibil ulli animali ita apprimere ac crocodilum convenit. Tela de quibus hic agitur ea sunt procul dubio, quibus pisatores ad ingentes pisces eminus confodiendos uttarunt.

Pone super eum manum tuam. Aude cum ipso con-gredi; esto firmus. Ecce spes ejus vana est, et eliam ad aspectum ejus dissipatur (coincident). Absurda est ejus domandi spes. Ipsa ejus aede formidabilis estappa-rentis ut congregentis virtus concedat, et audacia frangatur.

Nemo ita confidens est ut illum suscitare audeat, quis igitur resistere potest vultu meo? Quis stabit coram me confidens? omnia quae sunt sub calce sicut mea sunt. Confundetur neque in membris ejus et violenter, neque in protestate ejus et statura ejus viventibus. Hac in clausula doceatur Job ad periculum suum formidare quippe qui murmuribus litigationeque terribilis huius bestie creatorum iram provocaret: Etsi ver Leviahmagno aggrediendo concidat, tota creatio mea est, ejus magnitudine et structura ullo modo affici nequeo. Concidere nequeo vel confundendi; cingulis reddi non possum.

Statim in hanc descriptionis partem ingreditur poëta, quae nondum data fuit, et mirum in modum cum siliquatum depicti bellissimi equi et behemoth charactere congruit. Neque à dignitate in quā hic usque sleit, descendit, cùm magnum creatorem mirabile saun opus expandente, hominesque ad considerandam quoque plurima bujus formationis peculiaria invitantem, ut profundiori factori sui potentie sensu afficiatur, exhibet.

*Quis revelabit faciem armaturæ (indumenti) ejus? Et in duplicituram narium ejus quis progederit? obscurus est versiculos iste. Prior tamen pars describere videtur terribilem loricam quæ crocodili caput et facies con teguntur. Verti igitur sic potest: *Quis loriciatum ejus faciem revelare poterit.* Si Job tempore, bellum equi omni ex parte lorici contagi mos erat, eis armaturæ revelationem questio referetur; eisque similitudine crocodili squama exhibentur. Posterior igitur pars freni impositionem, sublatâ armaturâ, ad aliud quodlibet officium, denotat.*

*Portas vultus ejus quis aperiet? per gyrum dentium
ejus formido; laminæ squamarum ejus triumphus (seu
elatio); corpus ejus quasi scuta fusilia; una uni itâ con-
iunguntur (squama) ut ne spiraculum quidem incedit vor-*

109
eas; una alteri adhæret, et tenentes se, nequaquam se-
parauint. Ingenissimum est crocodili os, dentiumque
apparatus perfectè formidabilem hanc descripsiōnem
confirmat. Indissolubilis contextura, squamaramque
quibus contingit latitudo potentibus versiculorum
istorum figuris adumbrantur.

*Sternutus ejus splendor ignis (seu lucis); et oculi ejus ut palpem dilucili. Juxta Schultens notionem, amphibia quo diutius spiritum suum sub aqua cohibent, eò vehementius, ubi primum emergunt, illuminant, spirituosis quo dñi cohibitus cum in modum effervescent et ad eo violenter erumpit, ut flammis evomere videantur. Tenues sunt oculi crocodilii, sed undas maximè penetrare dicuntur. Inde *Egypti* oculi ejus, ubi primum ex aqua emergit, soli, è sinu maris, ubi quisceres supponeret, orienti assimilantes, *antis* concursum a hierachylinum signum efficeré.*

De ore ejus lampades procedunt; scintillis ignis prossilient. De naribus ejus procedit fumus, sicut olie successus et fervens. Halitus ejus prunas ardore facit, furensque ignis in conspicuo ejus egreditur. Hic besita predam suam in terra insequens describitur; apertum igitur est os ejus, incredibili vehementia halitus emittitur, quasi fomus appareat, tantumque caloris gradum oblitum, ut urens ignis videatur. Fortissime quidem sunt et hyperbolice figure, quibus poterit uitium, sed iis pars sunt que in Ps. 17, 9: Ascendit fumus è naribus ejus, et ignis à facie ejus exarist; carbones successi sunt ab eo.

In collo ejus moratur fortitudo, et faciem ejus praecedit destructio. Fortitudo et destructio hic animantur. Prior in collo ejus residet, quasi potentia ejus signum, vel motuum ejus regula; posterior vero quas saliens saltansque ante eum, dum predam insequitur, ad exprimendum horrendam ab eo patratam stragem.

**Membra carnium ejus cohaerentia stib, firma sunt, nec
ullo modo viam dabunt. Cor ejus indutum tanquam
lapis, quasi inferior mola asinaria durum est. Vehe-
mentes iste similitudines non materialem tantum, sed
et moralem duritiam denotare possunt, foram et im-
placabilis ejus naturam. Elanius crocodilum voca-
torum carnis voratorum, animadivitque immutissimum.**

Cum sex extiderit, potentes expescerunt, commotione
conturbati quam in aqua exsat. Gladius aggressoris ipsorum
icitu frangitur, sicut et hasta, jaculum aut harpago. Per
item quasi paleas reputat, quasi lignum putridam esse.
Non fugabit eum vir sigillatus; in stipulam versi sunt
et topides funde. Quasi stipulam bellicis securi recipiat,
et deridet vibrantis hastam. His vocibus vivido
modo vires, fortido crocodilique intrepidae descri-
buntur. Nil nisi timorem incutere potest. Si quis illum
aggregatur, nec gladii, neque jacula, neque hasta
in illum proficiunt. De eo inter viatores convenit pelle-
re acutis gladiis esse imperviam.

*Cubile ejus sunt silicis fragmenta, quæ fracta rupe
in lutum effundit. Obscuræ est clausula hæc, et di-
versis modis redditâ fuit. Idea hæc esse videtur quod
nemp̄ levithianæ quiescere potest in acutis rupibus et
axis, non magis reputans quam si in luto quiesceret.*

PARS III. ZOOLOGIA

*Fervescere facit quasi ollam profundum mare; astum
at angustum aquilum. Post cum lucet semper, profundum
spuma candida circumfunditur. Ut ampliore hujus
bestie virium ideam suppediet poeta, motum ejus
in aquis effectus describit. Ubi igitur crocodilus in
altum se immergit, violenta commotio liquorem
in olla ebullienti apprimè assimilari potest. Ubi vero
in aquarum facie immatet, undas ut cymba scindit,
spumagine albescere facta; eodem tempore cava ejus,
quasi gubernaculum, post ipsum fluctus sumis abe-
scunt et quasi lucis semita scintillare facit. Hac vulgares-
sunt apud poetas imagines. Sic Homerus (Odys. lib.
12, v. 235) ut à Pope veritutis: *Tumultuantes ebulliuntur
fluctus, commoti sunt, sumis abe-
scunt, vasta surgunt
confusio, quasi aqua super flammeo igne ebullientes.**

Sui similem super terram non habet inter ea etiam
qui timoribus inaccessibilita facta sunt. Omnia arrogan-
tia despicit; ipsi est rex super universos filios superbie.
Animadvertis docto Good omnes interpretes in erro-
ne esse lapsos existimando filios superbie vel arrogan-
tia ad feras bestias aut hominis mons monstruoso-
referendos. Longè hominis superbie et arrogancie
illegitime in propriam suam fortitudinem confiden-
tia, quam humiliare sublimis bojus loci scopus est
ignobilis est ipsi, inter ipsum brutan creationem
creature assignavisse quam agredi non audet, et
qua omnem ejus superbiam et ostentationem, et ja-
ciantum ridet, iliumque in omnibus his casibus rea-
lens sum parvitanum et inferioritatem sentire cogit.

Et si divinitus anima mirans bestiae descriptionem et difficile forsan impossibile est ultare in alicuius avi aut regionis lingua descriptionem inventare quam tam miri sibi constet. Unicum totum et æquum exquisitum efficere videtur.

Suscitat Leviathan in cap. 44, 8-10, ejusdem libri quasi ineluctabilis ruina exhibetur. Naturæ consuetudinem et ut terribilis injuriæ eventus in vehementissimi abhorrentie vocibus mentio feret, iisque lugentior qui ita miserabiliter periret, amarissimam calamitositatem impetrantes. Ejus loquendi modi autem ultum at fatalem ortus sui noctem execratur. Jam invocat.

Voce Leviathan in Ps. 78, 14, Pharaonem representari supponere licet, quemadmodum rex Egypti ad Ezech. 29, 5, vocatur: *Daech magnum* (se crocodilus) qui *cubat in medio fluminis suorum*, atque, ait D. Merrich, si Arabicu lexographi, a Bocharitate, citati, recte asserant Pharaonem in lingua *Egyptiaca* crocodilum significare, aliaque esse poterit ad ejus nomen in his Psalmite et Ezechielis textibus absit, ut ad draconis nomen fiebat, quando Herodius in amarulento joco ab Aristotele, Rhet. lib. 2, c. 2, relat, ali leges eius que severiores erant, leges esse non nominis sed draconis.

UNICORN

Numquid volet altus unicornis (seu rhinoceros) qui dominum præter me non novit, ad presepe tuum mugire vel à te subsidium petere? Numquid jugo tuo non assuetus

subjicit humerum, vel obnientes glebas franget, et super sulcis tuis sumabit? Cùm magna sit vis ejus, ito confide in eum curis vacuis; colla ejus totius anni labores impone, jube illum ad limina tua astates (seu messes) afferre, onusque sum inter collectos tuos aceros depone.

(Young, Job translatio.)

Lectori parum prodesset varijs signifikatione expondere opiniones quo de identitate bestie, qua in nostra Biblia versione unicornis designatur, habita fuerint. *Oryx*, quedam feri capri species; *urus*, quedam feri vituli species; quedam cervi aut dame species; et *rhinoceros* ipse, sive simplex cornibus sive duplex habuerunt qui aperte se sacra scriptura reem predicate.

Quid autem hanc bestiam dubius animalibus consociaverimus, hand dubie inferetur aliquam adesse illum cum nota quodam animali identificari difficultate. Res ita se habet: dám enim quodam sunt similitudinis note *reem* inter, ut in Scripturâ describitur, et unumquodque ex supra memoratis animalibus, quedam sunt etiam rationes quibus dubium effici videatur utrum quoddam ex ipsis idem omnino sit animal ac quod a sacra scriptore describitur.

Omnino animadvertere necesse est unicornem, ut à poetis et pictoribus exhibetur, in naturâ nunquam extitisse, sed tantummodo in unius mente et in tabella alterius. Averò, antequam inquirendum suscipiamus quo creature voce Hebreæ *reem* designetur, opere premit erit certè modo expone verum ejus characterem, sedulo locorum in quibus de illâ agitur, examine. Prima ad iliam allusio occurrit in Balaam ad Balac responso, quando à tremefacto hoc rege, ut invadentibus Israel agminibus malederet importune incitatus ait: *Deus eduxit illum (Israelem) de Ægypto, cuius fortitudine similis est rhinocerotis, seu unicorns*, Num. 23, 24, 8. Unde evidenter patet reem ingenito fortitudinem habere existimatum fuisse. Huic ideo congruit Isaiae locus, in quo propheta illum alii animalibus consociat magna tibi predictis, quasi ducum principiumpum typum hostilis ejus gentis, qui in regnum suum devastationem laturi erant: *Et descendentes unicornes cum eis et cum tauris vitiis; inebriabunt terra coram sanguine, et humus eorum adipe pinguum*. Isa. 34, 7. Ex libro Job discimus illum non fuisse tantum animal ingeni at peditum, sed et ferocissimum et intractabilis indeo: *Nunquid volet rhinoceros (seu unicornis) servire tibi, aut morabitur ad praesep tuum?* Id est, veniente libens in stabulum tuum et ad praesep tunc vescitur? et rursus: *Nunquid alligabis rhinocerotis (reem) ad arandum loco tuo, aut confringat glebas vallum post te?* Aliis verbis, potesne illam arato vel occipi radicem intorquet (1).

B. Bruce *behemoth* elephantum esse sumit, in quo ab illo differimus; *reem* verò rhinocerota esse contendit ex his consideratis: verbi etymologia in Hebreo et *Æthiopico recitudo*, seu *crecta statu* esse videtur. Particularis sanè non est in ipsâ bestia qualitas, que multis aliis quadrupedibus non erector, quin ino non regu erecta est; illa vero qualitas ex circumstantia et modo quo situm est cornu desumenda est. Apud exterâ animalia cornua ad quendam cum naso vel osse frontis parallelismus gradum inclinat. Rhinocerotis tantum cornu erectum vel hinc ossi perpendicularares stat rectis angulis; unde illi major virium copia, ut rectis, quam ullum cornu in alio aliquo situ haber possit.

Felicissimo modo ad hunc cornu situm in sacrâ Scripturâ alluditur: *Et exaltabis sicut unicornis cornu meum; dum è contrâ è sequenti loco evidenter patet plus quam uno aliquando corna prudenter inveniri: Cornua rhinocerotis, cornua illius (Joseph). Deut. 33, 17. Non in ulla Scripturâ locis, duobus exceptis, de*

unicorni fit mentio, duo verò ista loca sunt Ps. 21, 22, et 58, 6. Nihil amplius et novi à priore discimus, posterior verò non nisi parum notionibus nostris addet: Eos salire facit ut vitulus; Libanum et Saron quasi filium unicornium.

Nunc paratores sumus ad exquirendum quanti valorem quo in partem animalium quo Scripturarum *reem* esse suppontur allata sunt. Audiamus primò D. Bruce: *Vale mirandum est, ait clarissimus ille viator, das bestias quales sunt elephas et rhinoceros, sacrum scriptorum descriptions penitus fugisse. Moyses filiique Israel diu morati sunt in locis quo regionibus horum animalium nativis conterminare sunt, scilicet in Ægypto et Arabia. Animalium in munda et immunda distributio legislatore impulsus quasi necessario videtur ad describendum, in altera divisione, animal cuius cornibus praecipue vicinorum locorum pagane gentes vescerantur. Consideratis diuturnis inimicis Salomonis cum meridionali mari Rubri littore relationibus, ferè impossibile est ipsi non innotuisse hec animalia, cum praserunt ipsi et pater ejus David copiosè ebore usi fuerint, ut ipsi in scriptis suis frequenter referunt, quod simul cum auro ex iisdem tractibus affererentur. Praeterea Salomon expressè de zoologâ scriptis, vixque supponere licet illi non innotuisse domus hujus creationis pars praecipue animalia, que magnum Asia, respectu ipsius, orientalis continentem, et Africa, ad meridiem hababant, quibus cum terris constantibus relationibus conjunctas erat.*

Duo sunt animalia de quibus frequenter in scriptura agitur, quin inter naturalistas conveniat que fuerint. Unum est *behemoth*, alterum *reem*, que ambo ut horis, fortitudinis et ait homine independentia typi exhibentur, et ut talia ab ordinaria bestiarum sorte scilicet ab hominis dominio et ditione exempta. Etsi hoc in sensu literali non sit accipendum, quippe quod nullum est animal super quod timor hominis non sit et quod ultrâ potentia ejus metam consistat, id intelligendum est de animalibus quorum adeò excedit fortitudo et statuta, ut sub illo respectu cetera bestia nullam cum ipsis relationem proportionem habeant.

D. Bruce *behemoth* elephantum esse sumit, in quo ab illo differimus; *reem* verò rhinocerota esse contendit ex his consideratis: verbi etymologia in Hebreo et *Æthiopico recitudo*, seu *crecta statu* esse videtur. Particularis sanè non est in ipsâ bestia qualitas, que multis aliis quadrupedibus non erector, quin ino non regu erecta est; illa vero qualitas ex circumstantia et modo quo situm est cornu desumenda est. Apud exterâ animalia cornua ad quendam cum naso vel osse frontis parallelismus gradum inclinat. Rhinocerotis tantum cornu erectum vel hinc ossi perpendicularares stat rectis angulis; unde illi major virium copia, ut rectis, quam ullum cornu in alio aliquo situ haber possit.

Felicissimo modo ad hunc cornu situm in sacrâ Scripturâ alluditur: *Et exaltabis sicut unicornis cornu*

meum, Ps. 91, 11. Cornu ad quod hic alluditur penitus non est typicum, sed est verum ornementum, quod magnis in diebus victoriae, promotionis et gaudii ferebant, cum novo, suavi, vel recenti oleo peruncti erant: quis circumstantia à Davide cornu erectioni additur.

Dificile concipitur cur scriptores quidam impulsi fuerint ad habendum unicornem quando caput vel dorso speciem, cum è generi sit cuius verus character est metus et imbecillitas, quod omnino oppositum sit, ut notat D. Bruce, qualitatis quo *reem* in Scripturâ ascribuntur. Insuper planum est *reem* non esse inter munda animalia recensendum, reconscie viator morosissime illum pro levithan, quem piseam esse certum est, sumit Balaam, Madianites sacerdos, et idcirco in locorum viciniâ, ubi rhinoceros habitat, et *Æthiopis* intime conjunctus (ipsi cum hujus regni pastores erant), ex contemplati Israëlis fortitudine cui ad maledicendum adductus fuerat, subito supra se rapta, aut de eodem Israële: *Cujus fortitudine similis est rhinocerotis*, Num. 23, 22. Frequenter Job ad ejus fortitudinem, feritatem, indocilitatem quo aliquid, cap. 59, 9, 10; querit enim: *Nunquid volet rhinoceros (reem) servire tibi, aut morabitur ad praesep tuum?* Id est, veniente libens in stabulum tuum et ad praesep tunc vescitur? et rursus: *Nunquid alligabis rhinocerotis (reem) ad arandum loco tuo, aut confringat glebas vallum post te?* Aliis verbis, potesne illam arato vel occipi radicem intorquet (1).

Isaías, 34, 7, cui ex omnibus prophetis melius innotuisse videantur *Ægyptus* et *Æthiopia*, idemque destructione prophetans ait *unicorns, reem, cum pinguis pecorum descensuros*; unde pater illorum unicornes in viciniâ habitare novisse. Eundem in modum ad prædictos *Ægypti* desolationem, ut illam perficiendi modum affert quod musca ex *Æthiopâ* adducetur, que pecora in deserto et inter rubeta obtinet, ibique destruet, quòd nisi jussi, hoc ordinariè non accedit insectum (Isa. 7, 18, 19; et Exod. 8, 22); et ubi singulis annis pascuntur pecora, ut sese ab illo exstant.

Rhinoceros in Gezz vocatur *arwa harish*, et in Amharic, *cararis*, que ambo nomina immanem feram, cornu instructam significant; quod ad eas pertinere videatur species, quibus unum tantum cornu est. Ex altera parte, in regione Shangalla et in conterminâ Nubia dicunt *girungirin*, seu cornu supra cornu, hocque unum duo cornua habere denotare videuntur. *Æthiopicus* textus vocem *reem* reddit *arwe harish*, et Septuaginta vertunt *poiespos*, seu *unicornis*.

Quid si Abyssiniam rhinoceroto duo constanter cornua haberet, probabile non videtur illum à Septuaginta *poiespos*; vocandum, presertim cum hujus generis animal Alexandriae expositione sui atate, cum primum in historiâ recensetur, in spectaculo Ptolemaeo Philadelphio, in sua ad coronam accessione, ante patris sui mortem dato, vide debarunt.

Principia causa cur vox *reem, unicornis*, non autem *rhinoceros* vertatur, ea est quod presumere illi

unum tantum cornu esse debere. Sed illud adeò firmiter non stat, ut sufficiens sit ratio admittendi animal existit, quod post tot seculorum inquisitiones nunquam apparuit. Scriptura, ut vidimus, de unicorniis cornibus loquitur, ita ut etiam inde *reem* esse pos sit rhinoceros, sicut Asiaticus et pars Africae rhinoceros esse potest unicornis.

Supra haec docet nos D. Bruce rhinocerota non ferae vel gramine, sed penitus pasci arboribus; spississimis non pareat, sed iis maximè delectari video: *noe exillis* est ramus qui famem ejus fugere possit, firmissimas enim nota cujuslibet creatura maxillas habet, aptissimisque ad molendum, terendum quoniamque omnitementem materiam. Atvero, præter arbores quae maximè oblinuntur, sunt et in imensis quos habitat saltibus mollioris consistentiae et succulentioris qualitatis arbores, quae in præcipiis ejus pabulum reservantur. Ut altissimos earum ramos obtineat, superius ejus labium ita produci potest, ut major pollicat apprehendendi facultate, eodem modo ac proboscide suâ elephas. Labii hujus et linguae opè altissimos ramos quibus major est foliorum copia demissis devorat primum; nudata ramis arbore non tamē recedit, sed tam altè in trimo positâ rostro suo quām cornu penetrare licet, arboris stipite discerpit, et in tenues particulas, ut totidem regulas, communis; et ita preparatas, quantum valent immanes ipsius maxilla capere, amplectitur, easque non difficilius quām hos apì radicem intorquet (1).

Ea est descripicio quam clarissimum illi scriptor dat animalis, quod *reem* sacrarum Scripturarum esse supponit; minimeque sunt ponderis quo contra ejus opinionem urguntur objecta. Qui ea perspex confutata videre cupit, id in *Naturali Historiâ fragmentorum ad Calmetum*, presertim inveniet.

Ali elephantum animalium fortissimum rhinocerotus dicitur. Duodecim ab extremo naso ad caude insertis pedibus longus vulgo inventur, à sex ad septem pedes altus, corporisque ambitus longitudine ferd aquilis est. Elephanto igitur magnitudine par est; et oculis ita hoc animali minutior apparet, nisi quād crura ejus multò breviora sunt. Verbis, inquit Goldsmith, nisi confusissima hujus animalis forma exhibet potesi idea; et pauci tamē sunt quorum ita conspiciuntur sita. Dempio cornu, quod jam descripsimus, caput ejus porcini capitis similitudinem refert: nudum est rhinocerotis cornum, durum, nodosum, corporisque rugis, modo prorsus peculiaris, involvit (2). Cutis pulvrae fusco colore, adeò crassa est, ut acinaciam aciem vertere, et sclopeti glandi resistere possit.

Ea est generalis animalis descripicio, quod ob cornu è rostro eminent presertim formidandum appetit, naturaque ad aggredendum magis quam ad alienum propensum. Elephas, aper, urusque transversè

(1) Bruce, *Itin.*, vol. 5, p. 89-95.

(2) Id tamē occurrit tantum in unius cornu rhinocerote; quæ vero species duobus cornibus instruitur, his in cæte rugis carat; etis hæc in notione utraque species ut similis generaliter exhibeat.

ferire coguntur, rhinoceros autem, cornu suo sic stante, quoque ietu vim suam omnem exponit, ita ut tigris aliud quodcumque animal sylvestre aggredi malum quād quod viribus suis tam integrē uitit. Reip̄sa nulla vis est que terribili huic animali sit formidanda: ex omni parte cornua crassā cōte protectum, quam leonis tigris ungues penetrare nequeunt, et ante cornu armatum cui obsistere non eligit elephas. Certos nos fecerunt viatores elephantum sep̄ē encutum in sylvis inventri rhinocerotis cornū perforatum.

CAPUT III.

VOLUCRES

Se quis varum dicere potest gentes que frequentatione atceribus penitus arant? Hę communiam certe diffidunt ut insectis pascantur; illae adunca rostrum in calidum sanguinem immixtum; quedam juncosas paludes incolunt, solitariosque saltus, quādam argenteas suas plumas in fluctibus lavant.

Nunc ad unam ex pulcherrimis, copiosissimisque nature animata partibus accessimus. Paucas antecedentes premittimus licet observationes antequam ad describendas multas species, quā nobis in recensenda Biblię ornithologią notandum occurserint, procedamus.

Nostrum primo loco alienationem vindictat pennatum tribum structura. Si cūm homine confraterat, multò ruder imperfectione videtur earum formatio; exquē in genere etiam quadrupedum docilitatis expertes inveniuntur. Ab illis proximum tamē ordinem tenent, piscesque et insecta corporis structurā et sagacitate longe superant.

Quoad perfectissimi ordinis volucrum structuram pauca nostram attentionem postulant. Totum corpus modo ad iter per aerem facilius accommodatisimo configuntur; quippe quod, ut observat D. Ray, juxta sir Isaaci Newtonis minime resistenter formam proximè constructum sit. Juxta Barr, in sua Buffonis Continuatio, non extremā est mole, nec sequē in suis cunctis partibus substantialis; sed, cūm ad surgendum in aere sit destinatum, latitudine superficie absque soliditate expandere potest. Anterior corporis pars est acuta ad aperiendam sibi viam per aeris elementum, gradatim crescit eis moles, donec justam acquirat dimensionem; et in expansam cundam desinet. Cūm sit duplex volucrum motio, ambulatio scilicet et volatus, curribus instruntur, quae ad ambulandum mīrè coaptā sunt, easque quasi elaterium ad volandum subievant; alii quoque, quarum ope alta petunt et cursum suum hinc et illuc ferunt; cauda tandem, qua firmes stant in aere, in evolutionibusque juvantur et cursu diriguntur.

Quāquam plumeum volucrum legumentum mirabiliter ad levitatem et levitatem sit dispositum, alē tamē vi stupenda potent, itisque incredibilis velocitas impelli possunt. Ut ad volandum aptiores fiant, perfectissimo pluma disponunt ordine, unicā serie ja- centes; utique lēnūs illabuntur, glandula quadam in

proprio residet ex quā, datā occasione, oleum rostro exprimit plumasque innugat.

Rostriū est conspicua artis pars durā cornēaque substantia constans, mōloque ad perrumpendum aerei accommodatissimo constructum. Aures à capite non eminent, ne morentur earum volatum; itaque sunt oculi dispositi, ut hemisphaerium prop̄ ex nitore late capiant.

Volucrum dentes noī sunt ad mandibulum cibum, sed granivorus avibus duplex est stomachus; in uno cibis emollitur maceraturque, antequā in alterum transeat, ut penitus digeratur. Cum superiores sep̄ē regiones pertransire debeat, unde gravi illis foret incommode si pullus suos more quadrupedum pararent, modis earum generandi sapienter factus est alius, ex quo proles ovorum medio exquiruntur. In celeri pellorū avium incremento, quo talem virtutē et stature gradum acquirunt ut sibi mox provideant, nobis quādam terrena Providentia cure adeat exemplum.

Quā occulta vis parvis his creaturis nemorum amorem inspirat, eo tempore, quo affinitates jungere maximū expedīt, id est, cūm genitalis cœli temperies arboreos frondibus operuit, et grammībus campos, et in futurae prolis sustentacione tot insectorum examina profert? Unde igitur, ubi vix comunitiale vinculum initum est, terpes illi cantores confessim nidis confundunt, teneraque sua proli preparant? In nidis construendis quāna artē et ingenium! sive lut et mortarii collectis coalescent parvulus, sive loviensis muscorum palearumque materis, eos in accommodatisimo formam effingere, et quā indigenū soliditatem illis conferre satagunt. Nec minū est mirandum quid ejusdem speciei volucres magnis liēci intervallis divisā, cūdēm omnes architecturę ordinem in aedificandis sibi dominus sequuntur (1); quid generi quoque suo convenientissimum locum eligit, et in eo omnes conveniunt ut tot ova deponant quod ad servandam speciem necessaria sunt, nec plura tamē quādā decenter incubare et excludere possint.

In incubando quām patientes! ovis suis, quantum necesse est, parvulae haec creature incident, donec pulli jam prodūti sint; tunc verò quām officiosae parvulas captivas in sēcē eximendo adjuvant! Quām minitūlū positiōē curā illi invigilant et victimū provident, donec silīmetri providere possint! quām diligenter seruplosāq; curā, hoti temporis, cōiugē assignatam cibā partem distribuunt! *Quis potens sp̄ritus, vos, sapientes, euārare nobis!* percepto, sed non audito sermone, vultūcē cœli edocet? quis, nisi Deus, inpirans Deus, cuius innumerūs sp̄ritis ei munquam remissa potentia, omnia peradūt, adorat, susinet et commovet?

Quā observavimus pennata genti in genere attribui possunt, sed ubi ad peculiares paucis ex variis speciebus convertemur, nobis Dei sapientia et bonitas nos minūs conspicua videbatur. Quām mira est quārum-

(1) Gallinæ incubanti corvum suppone, nēc illūm illa sui generis opéra videre sinas, quem tamē fidis confinget, idem semper erit, in bifurcā stipitis parte, eum omīnibus ejusdem speciei nidis.

dam avium migratio, vel iste mirabilis instinctus quo milies in celo cognoscit tempus suum, et cōiōnia, hirundine eisdem cōstante tempus adventus sui! Jer. 8, 7.

Pauci sunt haec divinae sapientiae et bonitatis testimonia, quae in hac creatione parte eluent; sed quādā pauceissima, satis multa tamen sunt ad morendam nobis admirationem, adorantisque in omnium Creatore grati animi sensus ingerendos.

Vulgare volucrum nomen in Scripturis Hebraicis est *tachph*, *rapidas motor*, vel *festinans*; quod cognomen voluti huic genti apprime competit; generalis et indefinitum nomen est *ouph*, *volucris*; sed haec appellatio quidquid volat, sive avis sit aut insectum, denotat. Frequenter in Anglia Biblia *fowl*, *volucris*, veritatis. Prudentes aves vocantur *oith*, *irruentes*, ex impetu qui in prædam irruunt. In pluribus ex locis ubi occurrit interpres nostri verterunt illud plurali formā *volucres*, *volatilia*.

Notarum jam avium numerus, ut existimamus, tria inter et quatuor stat milia. Variis à se invicem discernere genera, ejusdemque generis, ubi varia sunt, species, magna opus est difficultatis; et opus, ubi fuisse absolutum, laborem forsitan non compensaret. Linnaeus dividit aves in sex classes, scilicet: *aves rapaces generis*; *aves picæ generis*; *aves domesticæ generis*; *aves passeris generis*; *aves anatis generis*; et tandem *aves cōiōnia generis*. Priorēs quatuor classes varia territoria avium genera complectuntur; duæ vör̄ posteriorēs eas quae ad aquas pertinent.

Ex Hebreo legislatore, à quo stricissima de animalibus mundis et immundis proberunt præceptio, sequit̄ stricte de avibus, quae inter se qualitatibus et vivendi modis non minus distinguuntur, naturā expectantia erant regula. Altero animalium characters ex pedibus sumpti, hic deficiunt; notasque definire, quæ documentū simul et indoctum agrestem agricultoram, et gravem civem quolibet casu ducere possent, facile non erat. Inde in Mosaicis institutis nulla ad conformatiōē est relatio, quasi medium aves in mundis et in immundis, in legales et in illegales distinguendi: seīne tantummodo exceptionē constat sacram ritus, certaque prætermittuntur genera, nec unum tantum facultū dicas quae dicas sunt occurrit.

In describendis variis avibus de quibus in Scripturā mentio fit, triplicem adoptabimūs ordinem, ad quem in nostrā ad zoologiam introductionē retulimus.

SECTIO PRIMA.

AERE. VOLUCRES.

AQUILA.

Quāquam foris falco sit, quāquam in volando exercitissimum,

illum tamen in humiliōrē cœlo aquila relinquit; aquila;

quādo

humānum prætervolans aspectum, solēm in indefesso cursu suo peti.

Numquid ad præceptum tuum flavas alas tam altē in aerem

elevavit, et in abruptā rupe insedit, ubi, longe supra

mundum solitaria sedet, et ruvum fortitudinem suam superbē facit; undē latē super naturam oculi ejus prospiciunt, et uno nutu prædam suam designant? Pullos suos pascit sanguine et mactatā nondūm victimā imminens, promiso sibi cruce gaudet.

(Young.)

Eundem aquila locum inter volucres occupat ac leo inter bestias. Ingens ejus fortitudo, velocitas et voluntatis altitude ad latitatem ejus ferocietatem et voracitatem additæ, regis avium ipsi cognomen obtinuerunt, terrorēque omnibus suis aeris habitatoribus sociis iniiciendi contubile facultatem.

Ab Hebreis aquila dicebatur *neshér*, *lacerator*; utique rapacitatem præcelit, prædamque suam in partes discepit, satis olivia est hijs cognomini proprietas.

Plurime sunt aquile species à naturalistis descrip̄tæ, neque unam tantum complecti Hebraicum *neshér* probabile est. Maxima nobilissimaque quæ nota sit species, à Bruce vocatur *aurea aquila*, et ab *Ethiopibus abou duch'ın*, seu *pater long'barbā*, ex villosum fasciulū, qui infra rostrum ejus dependet. Ab ala ad alam avis ista octo pedes et quatuor uncias numerat; et ab extremitā cāudā ad extreum rostrum, ubi mortua est, quatuor pedes cum septem uncias. Quæ à D. Bruce scripta fuit viginti duas libras pendebat, media ejus fascula duas cretere uncias cum dimidiā longa erat.

Ex omnibus notis avibus non modū altissimum, sed et rapidissimum volatum habet aquila. Ad id plurimæ sunt conspicuae in sacris libris allusiones. Inter calamites quas Israëlitū minabatur propheta, nisi obdiren̄t, ista sequentib⁹ verbis exprimitur: *Adducet Dominus super te gentes de longiquo, et de extremis terrarū finib⁹, in similitudinem aquilā volantib⁹ cum impetu*, Deut. 28, 49. Nabochodonosor adversus Ierusalem iter similib⁹ verbis predictū: *Ecce quasi nubes ascendit, et quasi tempestas currus ejus; velociores aquilā illius*, Jer. 4, 15; ut et cōiōnia invasio ejus in Moab: *Hoc dicit Dominus: Ecce quasi aquila volabit, et extēt alas suas ad Moab*, Jer. 48, 40, id est, in devotam regionem, quasi in prædam aquila præceps ruet. Vide etiam Thren. 4, 19; Os. 8, 1; Habac. 1, 8.

Ex omnibus avibus acutissimum est aquila oculus, sed ipsi odoratus sensus ita non est acutus. Prædam igitur nisi in aperto non insequitur, sed ubi primum illam aspergit, ea est motus ejus rapiditas, ut certa sequatur destructio. Ad hoc aliquid Job, rapidam tempus fugam exprimendo: *Dies mei velociores fuerint cursori; fugerunt, et non viderunt bonum*. Pertransierunt quasi nave veloces, sicut aquila festinans ad escam, Job. 9, 25, 26.

Generaliter aves istae in montosis et non ita frequentatis regionibus occurrent, et inter altissimas rupes aream suam ponunt. Inde sublimis prophete loquendus, ad superbiam et degradationem Moab alludentis: *Si exaltatus fuerit ut aquila, et si inter sidera po-*